

פיצוי אידיאולוגי מסוכן

אסור שאזרחי ישראל הערבים יוגשו כמנחה לשיכוך חרון אפם של המתנחלים

מאת שלום (שולי) דיכטר

הדיון על גורלה של מדינת ישראל בארץ ישראל אינו לאומי-יהודי-פנימי בלבד. שאלת המבחן ההיסטורי של קיום המדינה כאן היא דווקא האזרחות המשותפת ליהודים וערבים, וחוקרי אוניברסיטת בר-אילן כבר מזהירים כי סוגיה זו תעמוד במוקד מלחמת אזרחים צפויה (חנה קים, "הארץ", 19.10). סימנים מעידים כי תנועת ההתנחלות כבר צופה פני העתיד שלאחר הפינוי, ופניה לעיצוב מחדש של דמות המדינה, לשיטתה. הניסיון הוא לבצע "שטחזיה" של המדינה כולה, כלומר להחיל את כללי ההתנהלות החד-לאומית בשטחים על ישראל כולה, כחלק ממחיר הפינוי והשיבה.

נורת האזהרה של מגמה זו מהבהבת בשבועות האחרונים בעוז ומתריעה על דה-לגיטימציה של האזרחים הערבים. דוגמאות לכך הן ההצעות ל"משאל עם יהודי בלבד" והדיבור על "רוב מיוחס" כדי לעקוף את זכותם האזרחית של הערבים להשפיע, וכן הצעת החוק של ח"כ צבי הנדל שמטרתה להפריד בין יהודים לערבים במקום המגורים.

מתוך רצון להקל על הפינוי, עלולים אף גורמים מתונים ורציונליים להגיש את האזרחים הערבים כמנחה לשיכוך חרון אפם של המתנחלים. בנייר העמדה שהכין יאיר שלג בעבור המכון הישראלי לדמוקרטיה על המשמעויות הפוליטיות של הפינוי הועלתה ההמלצה להעניק למתנחלים "פיצוי אידיאולוגי" על הפינוי, גם בדרך של "הבטחת דמותה היהודית של 'רשות הרבים' הישראלית" (עמ' 9). על-פי הסימנים שנמנו כאן, אין כוונתם של המתנחלים לשעות לימוד נוספות של "יידישקייט" בבתי הספר, אלא להצרת רגליהם של הערבים, כנהוג בשטחים.

התשובה הראויה לזרם העכור הזה היא ביצורו של המשטר הדמוקרטי בישראל, ובמרכזו דווקא השוויון בין יהודים לערבים במדינה, על בסיס האזרחות. זהו החיבוק שלו ראויים המתנחלים עם חזרתם הביתה, וכך יובהר כי פניה של המדינה דווקא לקליטתם במשטר דמוקרטי, ולא להפיכת ישראל למדינת ההתנחלויות.

גם אם באיחור של עשרות שנים, עולה כעת הדחיפות בהנהגת שוויון לשיטתה של ועדת אור, שקבעה כי ביטול האפליה בין יהודים לערבים הוא יעד מרכזי וצורך קיומי של המדינה. המלצות ועדת לפיד, שבה היו חברים גם אפרים איתם ובני אלון, מנסות למוסס את המלצות ועדת אור, ובמקום הנהגת שוויון בהקצאת המשאבים הן מחזירות את הממשלה דווקא אל אותו דפוס ישן ומינימליסטי של עריכת תוכניות פיתוח לטווח הקצר פה ושם ביישובים הערביים. אין צורך להקציב עוד כמה שקלים ליישובים הערביים, אלא להקים רשות-שוויון שתפעל עשור שנים, וכל תפקידה יהיה להטמיע בקרב הפקידות הממשלתית את דפוסי החשיבה והביצוע של שוויון בין יהודים לערבים בכל סעיף תקציבי. העשור של שילוב מיליון אזרחים חדשים מבריה"מ לשעבר במדינה הוכיח כי ישראל מסוגלת למאמץ מתואם מעין זה לרוחב כל שירותי המדינה, בלי תירוצים.

הנהגת אזרחות שוויונית בין יהודים לערבים היא חגורת הבטיחות של המשטר הדמוקרטי הישראלי בדרכים העקלקלות של ההיסטוריה. הקליטה של תנועת ההתנחלות בחזרה אל המרכז השפוי מחייבת ביסוס הדמוקרטיה, ובמרכזה המבנה הסביר של רוב ומיעוט בדומה לדמוקרטיה המערבית. המהלך לביטול האפליה חייב להתקיים תוך כדי דיאלוג עם מוסדות הציבור הערבי, אך הרצינות שלו תיבחן דווקא בפניית הממשלה אל הציבור היהודי. הנושא רגיש ומורכב, נוגע בעצבי העומק של היהודים בארץ וגם בעולם, ולכן גיוס תמיכת הציבור היהודי בתוכנית-העשור לסגירת הפער יהיה צעד הכרחי. זהו

אינטרס של כל האזרחים - יהודים וערבים גם יחד.

הכותב הוא מנכ"ל-עמית של עמותת "סיכוי" לקידום שוויון אזרחי

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©
